

SCIENCE, THEORY AND PRACTICE

Abstracts of XXIX International Scientific and Practical Conference

Tokyo, Japan
June 08 – 11, 2021

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The XXIX International Science Conference «Science, theory and practice»,
June 08 – 11, 2021, Tokyo, Japan. 620 p.

ISBN - 978-1-63848-651-0

DOI - 10.46299/ISG.2021.I.XXIX

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines , Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines, Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D. (Economics), specialty: 08.00.04 "Economics and management of enterprises (by type of economic activity)"

93.	Ломанчук А.Л., Анічкіна О.В. МЕТОДИКА ТА ЗАСОБИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ПОЧАТКОВІ ПОНЯТТЯ ПРО ОРГАНІЧНІ СПОЛУКИ» КУРСУ ХІМІЇ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	401
94.	Мосій І.М. ОСОБЛИВОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ	404
95.	Міськова Н.М., Поліщук В.О. ОСОБЛИВОСТІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ГЕОМЕТРИЧНИМИ ФІГУРАМИ ТА ФОРМАМИ ПРЕДМЕТІВ	408
96.	Ніцович І.Р. СТВОРЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ У МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	413
97.	Подорожня О.О. МЕТОДИКА ТА ЗАСОБИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ОСНОВНІ КЛАСИ НЕОРГАНІЧНИХ СПОЛУК» КУРСУ ХІМІЇ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	416
98.	Суліцький В.В. ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ	418
99.	Тюріна В.О. КВЕСТ-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ	424
100.	Шулигіна Р.А., Бондар І.О. ІНФОРМАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНСТРУКТ STORYTELLING-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА	429
101.	Юденко О.В., Свириденко В.В., Винниченко К.В., Юденко Ю.М., Білоус А.С. СУЧАСНА РЕАБІЛІТАЦІЯ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ РОДИН ЧЕРЕЗ ВІДРОДЖЕННЯ ОКРЕМИХ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ПОСЛУГ	435

ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ

Суліцький Вадим Володимирович

кандидат психологічних наук, доцент

Інститут людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Людина – істота соціальна. Її життя неможливе без взаємодії з іншими членами суспільства. А будь-яка взаємодія завжди передбачає розбіжності в інтересах, поглядах, цілях, засобах досягнення результату тощо. Протиріччя дуже часто призводять до виникненню конфліктів, які потрібно вирішувати.

Ми живимо у прогресивному суспільстві в умовах соціально-економічної нестабільності, що призводить до виникнення нових протиріч і потенційних джерел конфліктів. Окрім того, кожен з нас щодня контактує з багатьма різними особами, які дуже відрізняються один від одного. Завжди є відмінності: в сімейному, соціальному та культурному вихованні, в умовах розвитку, в типах темпераменту, особистісному характері, установках і цінностях, в умінні ефективно спілкуватися, в інтелекті, здатності до розуміння. Часто саме через зіткнення цих чинників, на тлі особистих незгод, виникають конфліктні ситуації. Люди не хочуть або не вміють слухати свого опонента, і не можуть обійтись без третьої сторони - медіатора.

Особливо відчутна конфліктність, через зіткнення поглядів і цінностей, серед молоді, у тому числі, студентів, які навчаються у вищих закладах освіти. Це обумовлено внутрішніми протиріччями юнацького віку, перехідністю соціального становища, отриманням більших прав і можливостей, необхідністю у короткий термін адаптуватися до соціального середовища й опанувати систему знань, навичок і умінь для подальшої успішної соціально-професійної соціалізації.

На сьогоднішній день саме медіація є самою успішною формою врегулювання конфліктів. І соціальному працівнику, як досвідченому професіоналу потрібно оволодіти цим методом, адже, його можливі клієнти – це вразливі верстви населення, як, наприклад, діти-сироти; члени сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах; підлітки з девіантною поведінкою; колишні засуджені тощо.

Тому, є важливим підготувати майбутніх соціальних працівників, які будуть у своїй професійній діяльності мати справу з конфліктними ситуаціями, для кращого розуміння ролі медіатора – як одного з виду їхньої діяльності.

Свою увагу різним аспектам медіації присвятили свої роботи такі науковці, як: О. Аллахвердова, Ю. Бауліна, В. Гопанчук, І. Войтюк, В. Землянська, В. Маляренко (загальні положення про медіацію; організація центрів медіації у школах). Н. Нестор, Ю. Притики, М. Хавронюк (прийоми та засоби вирішення конфліктів засобами медіації). Різні підходи до створення та впровадження центрів медіації у діяльність державних і громадських організацій розглядалися багатьма іноземними вченими, серед яких: К. Мур, С. Пеппіт, Л. Райскін,

А. Роу, Дж. Фолберг та інші. Проблеми соціальних конфліктів і підготовку фахівців для їх вирішення досліджували І. Булах, О. Винославська, О. Волянська, А. Гірник, Л. Долинська, Г. Ложкін, І. Кошова, Н. Коротенька, В. Кушнірюк.

Не зважаючи на велику кількість наукових робіт, які підтверджують ефективність використання медіації у вирішенні соціальних конфліктів, на жаль, заклади вищої освіти не готують фахівців для даної сфери діяльності. У той же час, соціальні працівники / соціальні педагоги щодня зіштовхуються з різними видами конфліктних ситуації, які потребують негайного втручання та вирішення. Серед них багато нових форм: булінг, аб'юзер, газлайтінг, бодішеймінг тощо. Усе, вище зазначене, потребує певних знань і практичних навичок не тільки для профілактики соціальних конфліктів, але й для вирішення тих, які вже знаходяться у стадії загострення.

У 2019 році кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка була запропонована освітня професійна програма за спеціальністю 231 «Соціальна робота» (Соціальна педагогіка), де додатковою спеціалізацією передбачається «соціальна медіація». Основна мета цієї програми – забезпечити академічну підготовку висококваліфікованих фахівців у галузі соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній діяльності, що забезпечують професійність і конкурентоспроможність. Проводити самостійні наукові дослідження та здійснювати науково-практичну діяльність, зорієнтованих на подальшу фахову самоосвіту.

Студентам другого магістерського рівня освіти пропонується вивчати такі навчальні дисципліни, як «Детекція брехні», «Соціальна конфліктологія», «Моделювання та прогнозування соціальних конфліктів», «Теорія та практика соціальної медіації», «Практикум з ведення переговорів». У завершенні навчання у студентів повинні бути сформовані загальні, спеціальні компетенції серед яких: здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи; здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення; здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації; здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування й управління в системі соціальної роботи тощо. Програмні результати навчання передбачають надбання студентами умінь: аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи; самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори,

результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок тощо.

З метою діагностики і аналізу моделі посередницької діяльності та специфіки її застосування у роботі з молоддю, було проведено дослідження, що передбачало: проведення анкетування студентів щодо оцінки навчальних дисциплін і матеріалів, які їм викладалися з додаткової спеціалізації «Соціальна медіація»; визначення методів і технік, які вони використовують у своїй професійній діяльності; визначення стану поведінки у конфліктній ситуації; встановлення якостей, якими повинен володіти медіатор.

У дослідження взяли участь студенти другого магістерського рівня освіти у кількості 20 осіб, які навчаються за спеціальністю соціальна педагогіка (соціальна медіація) на денній та заочній формі. Середній вік досліджуваних складав 24 роки. На питання відповідали 2 хлопця і 18 дівчат.

Аналіз емпіричних даних обумовив можливість отримати кількісні й якісні результати. Так, було розвіяно міф, що в соціальних установах працюють люди похилого віку, або старші за 40 років. Дане опитування встановило, що спеціальність соціального працівника та практична робота з людьми є привабливою й для більш молодших верств суспільства.

Серед опитаних, більшість студентів (18 осіб) вже мають досвід практичної діяльності в різних соціальних інституціях. 12 студентів обрали цю спеціальність за власним бажанням.

Основною проблемою, з якою студенти зіштовхуються під час роботи – це брак знань щодо соціальних конфліктів і методів їх подолання або вирішення. Це пояснює той факт, що більшість (15 із 18 працюючих студентів) в роботі з клієнтами використовують метод бесіди, і тільки 3 студента мають навички проведення медіації. Саме тому, респонденти надали самі високі оцінки (10 балів) тим навчальним дисциплінам, які їм викладаються. На думку студентів, для більш продуктивної роботи щодо запобігання соціальним конфліктам, було б добре використовувати медіацію (100%). Для цього гарно підібрана структурно-логічна схема запропонованих навчальних дисциплін (18 осіб): соціальна конфліктологія дає можливість розібратися що таке конфлікт, в його структурі, фазах, формах і видах тощо; моделювання та прогнозування соціальних конфліктів допомагає через урахування окремих соціальних подій, явищ тощо, передбачити певні «слабкі місця» де можуть виникнути конфліктні ситуації; теорія та практика соціальної медіації пропонує більше дізнатися про особливості використання цього методу в професійній діяльності соціального працівника / соціального педагога; практикум з ведення переговорів дає знання як проводити переговори з різними категоріями клієнтів, уникнути небажаних ситуацій, маніпуляцій, логічних помилок тощо; детекція брехні допомагає не бути введеними в оману.

Медіатору, як кваліфікованому спеціалісту потрібно володіти низкою навичок і певними особистісними якостями. Серед них: комунікабельність, толерантність, аналітичний і гнучкий розум, емпатією, психологічна стійкість. Ці результати здебільше співпадають з думкою авторів інших досліджень щодо підготовки медіаторів [1; 2; 3].

Також, студенти визначили, що соціальні працівники / соціальні педагоги – такі самі живі люди, як і клієнти. Вони мають власні емоції, переживання, проблеми, тому не рідко у ході роботи можуть виникнути конфлікти. Нам було важливим дізнатися з якою періодичністю виникають конфліктні ситуації, тому ми сформувавши наше питання так: «Як часто у ході роботи з клієнтами виникають конфлікти / конфліктні ситуації?»

У більшості працюючих студентів (10 осіб) конфліктів не виникає. Рідко виникають конфлікти у семи опитуваних, та часто у трьох респондентів. Серед методів, за допомогою яких працюючи студенти вирішують конфлікти: злагодження (8 осіб) та компроміс (12 осіб) під час проведення бесіди.

Як можна побачити з наведених даних вісім респондентів відмовляються від роботи з клієнтом, через нездатність налагодити контакт. Менша кількість спеціалістів (5 осіб) не відмовляються від роботи, проте воліють звернутися за допомогою. З них за підтримкою зверталися, у більшості випадків, до колег – 10 осіб, і трохи менше до психолога – 9 осіб, керівництва – одна особа. Позитивним чинником є те, що більшість працюючих студентів розуміють значущість ситуації та не відмовляються від ідеї звернутися по допомогу до колег або до психолога. Вони можуть поради найбільш правильну стратегію поведінки та звернути увагу на ті моменти, які може випустити з виду сам респондент.

Провідним чинником покращення власної професійної діяльності є так звана «робота над помилками». Спеціаліст повинен проаналізувати ситуацію та виявити чинники, що могли зашкодити позитивному вирішенню конфліктної ситуації. Тому, наступне наше питання було сформульоване так: «Через що (чому), на Вашу думку, Вам не вдається налагодити контакт?»

12 респондентів винуватим «у провалі» вважають клієнта. Критичним є ставлення інших опитуваних (5 студентів), вони вбачають корінь проблеми у власних амбіціях. Інші вважають суб'єктивне ставлення – 2 студенти та власний вік – 1 студент.

Дивлячись на попередні дані, ми вирішили дізнатися на скільки складним виявляється спілкування працюючого студента з клієнтом. Тому, наступне питання сформувавши таким чином: «Чи важко вам дається спілкування з клієнтом емоційно?»

Переважає більшість (16 студентів) не бачить складнощів у спілкуванні. Деякі респонденти відповіли, що емоції тільки допомагають їм у роботі з клієнтом. Іншим (4 студенти) спілкування дається важко. У переважній більшості саме ці респонденти не можуть знайти контакт із клієнтом через вік та власні амбіції.

Наступне наше питання звучить так: «Чи було таке, що Ваші власні емоції переносились на клієнта?» Більша частина (16 студентів) стверджували, що власні емоції на клієнтів не переносилися. Респонденти, що відповіли інколи – 3 студенти, так – 1 студент. Можливо сказати, що студенти мають певний досвід аналізують власні емоції та дії. У подальшому це допоможе вирішувати конфліктні ситуації та сприяти уникненню емоційного вигорання, що є великою проблемою у наш час [4].

Майбутнім соціальним працівникам потрібно піклуватися не тільки про вирішення проблем клієнта, а й про свій власний психологічний стан. Виходячи з цього, ми сформулювали наше наступне питання таким чином: «Скільки часу вам потрібно для встановлення емоційної рівноваги?»

На відновлення рівноваги декілька хвилин потрібно – 9 осіб, година – 8 осіб, декілька годин – 3 особи. Цікавим виявився факт, що тим, хто відмовлявся від роботи, у половині випадків для встановлення рівноваги потрібно кілька хвилин, в протиположності тому, що іншим працюючим студентам потрібно здебільшого до двох годин.

Наступне питання було спрямоване на виявлення мотивації та бажання працюючого студента покращити власну діяльність і дізнатися щось нове. Без постійного навчання, буде складно залишатися ефективним спеціалістом. Також, потрібно піклуватися про власне здоров'я. Відповідно останні дані, професійне вигорання внесено ВООЗ до списку хвороб МКБ – 11 [5]. Тому, ми сформулювали наше питання таким чином: «Як Ви вважаєте, як часто потрібно проводити курси та тренінги з підвищення кваліфікації та профілактики професійного вигорання?»

16 респондентів вважає достатнім проводити тренінги з профілактики професійного вигорання / підвищення кваліфікації всього один раз на рік. Інша частина (4 респондента) воліє як найчастіше проводити такі види занять: 1 раз на пів року- три респондента, раз у декілька тижнів – один респондент.

Для врегулювання конфліктів майбутньому соціальному працівнику потрібно володіти великим арсеналом методів і технік, де медіація – одна з найголовніших і успішніших [6].

На питання: « Якими якостями повинен володіти медіатор?», лише 11 респондентів відповіло: «Вміння спілкуватися, бути комунікативною людиною». У діяльності медіатора, як вважають працюючі студенти, головними якостями медіатора повинні бути: толерантність, логічність, терпимість, психологічна витривалість, об'єктивність, справедливість тощо Далі, за рейтингом, було: впевненість, відповідальність. Поодинокими (3 респондента) випадками було згадування критичного мислення та вміння слухати.

Таким чином, студенти із зацікавленістю сприймають знання щодо діяльності соціального працівника / соціального педагога в якості медіатора. Але, володіння працюючими студентами знаннями щодо вирішення конфліктів, не є ґрунтовними. На нашу думку, потрібно під час навчання магістрів робити акцент на формування у них навичок проведення медіації та відпрацьовуванню інших методів роботи з профілактики та попередження соціальних конфліктів. Окрім цього, треба звернути увагу на навчання студентів навичкам подолання психоемоційного вигорання.

Список літератури:

1. Аллахвердова О.В., Карпенко А.Д. Медиация: метод. пособие. Санкт-Петербург, 2014. 44 с.
2. Зайцев А. Социальный конфликт. Москва: Academia, 2014. 464 с.

3. Головатий М. Ф. Соціальні та політичні конфлікти. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2016. 16 с.
4. Поголенко І.В., Месьянінова І.А. Емоційне вигорання фахівців із соціальної роботи РЦСССДМ. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2012. № 2 (14). С. 108-112.
5. Електронний ресурс. Всесвітня організація охорони здоров'я. МКХ-11 (МКБ-11). URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%9A%D0%91-11> (дата звернення 01.06.2021 року).
6. Аллахвердова О.В. Центр разрешенія конфликтов. Санкт-Петербург, 2015. 27 с.